

שתי משניות ליום משנה שלמה

י"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

משנה שלמה עמותה להנחלת אהבת התורה ואהבת ישראל (ע"ר)

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת הרה"ק רבי אברהם מתייהו בר' מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מסטפנטס הרה"ק רבי חיים זאנוויל בר' משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו" אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא, הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת כ"ק אדמו"ר ישראל ניסן בהרה"ק דוד משה זצוק"ל מקרעטשניף יהודה לוי בן פנינה ע"ה

משנה ב'

להבנת סדר הקרבת קרבנות המנחה הבאנו את שכתב בעל תפארת ישראל בפירושו 'יכין' על המשנה "וכך הוא סדר הבאת המנחה. מביא עישרון סולת ולוג שמן. ונותן תחילה מעט משמן בכלי חול והסולת עליו. ואח"כ חוזר ויוצק מעט מהלוג שמן על הסולת ובולל הכל יחד. ולפי תוספות בחולין צריך שיהיה הבלילה בכלי שרת. ואחר שבלל נותנה בכלי שרת. ויוצק עליה השמן הנשאר עוד מהלוג. ונותן עליה קומץ לבונה. ומביא להכהן. והכהן מביאה לזוויית דרומית מערבית של מזבח. ומגיש הכלי שבה המנחה לחודו של אותו זוויית. ואח"כ מלקט כל גרגרי הלבונה שבמנחה לצד אחד. כדי שלא יתערב גרגיר ממנה בהמנחה. ואח"כ קומץ. ונותן הקומץ לכלי שרת אחר. ומלקט כל הלבונה מהשיריים ונותנו על הקומץ. ומעלהו למזבח ומולחו ומקטירו והשיריים נאכלין. זהו במנחת סולת. אבל במנחת מחבת או מרחשת אחר שבלל כני"ל לשה בפושרין ואופה במחבת, או במרחשת כפי שנדר. (עם מעט מהשמן הנותר מהלוג). ולאחר שנאפו פותתן לפתיתין כזיתים. ויוצק על הפתיתין שמן הנשאר מהלוג. ונותן אח"כ כל הפתיתין לכלי שרת והקומץ לבונה עליה. ומביא הכל אל הכהן. והכהן עושה בה כבמנחת סולת כני"ל. והשיריים נאכלין. וכ"כ במנחת מאפה תנור. אם נדר חלות. אז מביא עישרון סולת ולוג שמן כני"ל. אבל אין בהן מתן שמן בכלי תחילה. אלא בולל הסולת מיד עם כל הלוג שמן. ולש בפושרין ואופה בתנור במקדש. ופותת כני"ל. ונותן אח"כ הפתיתין לכלי שרת. (ונותן לבונתה) ומגיש וקומץ כני"ל. ואם ריקין נדר. אז לש מיד הסולת בפושרין לבד ועושה הרקיקין ואופה אותן. ולאחר האפייה לוקח לוג שמן ומושח הרקיקין. לרמב"ם (פ"יב מקרבנות ה"ה) מושחן עד שיבלע בהן כל הלוג שמן. ולרב כסף משנה (שם) מושחן בהשמן רק כמין כי יוונת. ומחלק שאר השמן לכהנים. ואח"כ פותת הרקיקין (ונותן לכלי שרת ולבונתה עליה) ומגיש וקומץ כלעיל. וכל מנחה שצריכה פתיתה. עושה מכל עשרון י" חלות. ובכל א' מחמשה מיני מנחה הנ"ל. מקטיר עם הקומץ גם קומץ לבונה כלעיל (רמב"ם פ"יג מקרבנות. ורמל"ם שם ה"ה)

אם בקרבן המנחה **לא יצק** היינו שלא שם שמן על הסולת, אלא שפך את כל השמן לפני שהניח בכלי את הסולת. ובגמרא מפרשים שכוונת המשנה היא, אם לא יצק כהן שמן על המנחה, אלא זר (לוי או ישראל), **לא בלל** אם לא ערבב את השמן יחד עם הסולת, **לא פתת** אם לא פורר את כל המנחה לפתיתים, אלא פורר רק חלק קטן מהמנחה, **לא מלח** אם לא מלח את המנחה כולה אלא רק את הקומץ, **לא הניף** אם במנחות שיש להניפם, כגון במנחת סוטה ומנחת העומר, לא הניף את המנחה, **לא הגיש** אם לא הגיש את המנחה למזבח, **או שפתתן פתים מרבות** כשמפורר את המנחה צריך שיהיו הפתיתים בגודל של זית, ואם עשה אותם גדולים יותר מכזית, או שפורר כמות גדולה ומרובה של פתיתים ע"י כך שעשה אותם בגודל של פחות מזית, **ולא משחן** וכן אם לא משח בשמן את הרקיקים הטעונים משיחה – כל המנחות הללו אע"פ שנעשו שלא בצורה שיש להקריב את המנחה, המנחות **פְּשֻׁרוֹת**. אם **נתערב** התערב **קמצה** קומץ שהרים הכהן מן המנחה **בקמץ** בקומץ שהורם מ... **חֲבֵרְתָהּ** ממנחה אחרת, או שהתערבב הקומץ **בְּמִנְחַת פְּהָגִים** במנחה שהביאו כהנים, או שהתערבב עם **בְּמִנְחַת פֶּהוּ הַמְּשִׁיחַ** במנחת החביתין שהיה הכהן הגדול מקריב בכל יום, או שהתערבב **בְּמִנְחַת נֶסְכִּין** במנחה שהביאו עם קרבן בהמה – והמשותף לכל המנחות הללו, שכולן נשרפות על המזבח, ולכן התערבות **פְּשֻׁרָה** וניתן להקריבה על גבי המזבח. **רְבִי יְהוּדָה** חולק ו... **אוֹמֵר** אם התערבב הקומץ **בְּמִנְחַת פֶּהוּ הַמְּשִׁיחַ**, או **בְּמִנְחַת נֶסְכִּין** – **פְּסוּלָה** התערבות להקריבה, לפי **שְׂזוּ** המנחה הרגילה שהורם ממה הקומץ **בְּלִילְתָהּ** עיסתה (תערובת הסולת והשמן) **עָבָה** סמיכה, היות שנותן לוג שמן על

רבינו עובדיה מברטנורא
לא יצק – סדר המנחה, בתחילה נותן שמן בכלי, ואחר כך נותן את הסולת, ואחר כך חוזר ויוצק שמן ובולל והכי מפרש בפרק אלו המנחות נקמצות (דף ע"ה).
לא יצק ולא בלל כשר – כגון שנתן כל השמן שבלוג במתן ראשון שהוא קודם לעשייתה. דאי חיסר שמנה אמרינן בפרק קמא (דף י"א) שהיא פסולה. ובגמרא בפרקין מוכח דיציקה מעכבת, ומפרש לא יצק, לא יצק כהן אלא זר, דמקמיצה ואילך מצות כהונה אבל יציקה ובלילה כשרים בזה. ולא בלל דקתני, על כרחך לא בלל כלל, דבלילה ודאי אינה מעכבת ומתניתין הכי קאמר, לא יצק כהן אלא זר, או לא בלל כלל, כשר.
לא פתת – כדכתיב (ויקרא ב') פחות אותה פתים. אע"ג שבמנחת מחבת בלבד כתיב, הוא הדין לכל המנחות הנאפות תחילה, כגון מחבת ומרחשת ומאפה, מצויה לפותתן כולן ואחר כך קומץ. וזה אם לא פתת אלא כדי קמיצה, כשר.
לא מלח – כל המנחה כולה, אלא הקומץ. דאילו מליחת הקומץ מעכבת היא.
לא הניף – במנחת חוטא ומנחת קנאות דטעונות תנופה.
לא הגיש – כדכתיב (שם) והגישו אל המזבח. שהכהן מוליכה אצל המזבח ומגישה בקרן דרומית מערבית כנגד חודה של קרן.
פתיתים מרובות – גדולות יותר מהדין המפורש בהן

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן בר' יעקב ורחל זצוק"ל מור"ר אבי דוד שלום בר' שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלאינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

מנחת ישראל כופל אחת לשנים ושנים לארבע ומבדיל. ואיצטרך לאשמועינן פתיתים גדולות, ואע"ג דאשמועינן דאי לא פתח כשרה. דסלקא דעתך אמינא דהתם הוא דאיכא תורת חלות עליה, אבל הכא

כל עישרון סולת, וזו מנחת כהן גדול ומנחת נסכים **בְּלִילְתָּהּ** עיסתה **רְפָה** יותר נוזלית, שכן הוא נותן שלושה לוגים של שמן על כל עישרון של סולת, **וְהֵן בּוֹלְעוֹת זֶה מִזֵּו** היינו שהקומץ בולע מן השמן המרובה שניתן במנחות אלו ומתבטל הוא עקב כך, ויוצא כאילו לא קמץ כלל את המנחה, ולכן נפסלת המנחה שהורם ממנה הקומץ וכן נפסלות מנחת הכהן הגדול ומנחת הנסכים, משום שעקב בליעת השמן ע"י הקומץ נחסר מהם השמן השייך להם. ברם גם רבי יהודה מודה, שאם התערבב קומץ מנחה אחת בקומץ של מנחה אחרת התערובת כשרה להקרבה לפי ששניהם מאותו המין ומין במינו אינו מתבטל.

דלאו תורת חלות איכא ולא פתיתים איכא אימא לא, קמ"ל. ולא מושחן - הרקיקים הטעונים משיחה, כדכתיב (שמות כ"ט) ורקיקי מצות משוחים בשמן, אחר אפיתן מושחן וחוזר ומושחן עד שיכלה כל השמן שבלוג. במנחת כהנים כשרה - שכולן כליל כמוהו.

במנחת כהן המשיח ובמנחת נסכים פסולה - לפי שהקומץ דמנחת ישראל בלילתו עבה. לוג אחד שמן לעישרון סלת, ומנחת נסכים ושל כהן משיח בלילתן רכה, שלושה לוגים לעשרון, כדכתיב במנחת נסכים (במדבר ט"ו) "עשרון בלול ברביעית ההין שמן", ובמנחת כהן המשיח הוא אומר (ויקרא ו') "סולת מנחה תמיד". הרי היא לך כמנחת התמיד שהיא עשרון סולת בלול ברביעית ההין.

וזן בולעות זו מזו - הקומץ בולע ממנחת נסכים וממנחת כהן משיח, ורבה שמנן של מנחות הללו על הקומץ ומבטלות ליה, והוי מנחה שלא הוקטר קומצה ופסולה הנקמצת. אבל מנחת נסכים כשרה ולא הוי כריבה שמנה, כיון שלא מדעת עירבו השמן שבוולעתו בטל לגבה וכמאן דליתיה. ואין הלכה כרבי יהודה.

משנה ג'

שְׁתֵּי מִנְחוֹת שְׁלֹא נִקְמְצוּ שעדיין לא הרימו מהן את הקומץ, **וְנִתְעַרְבוּ זֶה בְּזֵו** ומנחות בכלי אחד זו לצד זו, **אִם יָכוֹל לְקַמֹּץ מִזֵּו בְּפָנָי עֲצָמָה וּמִזֵּו בְּפָנָי עֲצָמָה** אם יכול להרים את הקומץ מכל מנחה בנפרד ולא מן התערובת - **כְּשֵׁרוֹת** המנחות, וניתן להקטיר את הקומץ על המזבח **וְאִם לֹא** ואם הם מעורבות יחד ולא ניתן להרים את הקומץ מכל מנחה בנפרד - **פְּסוּלוֹת** המנחות, לפי שכתוב "וקמץ משם מלא קומצו מסלתה" ומהמילה 'מסלתה' למדים שבקומץ צריך שתהיה רק סולת של מנחה אחת בלא שתהיה מעורבת בו גם סולת של מנחה נוספת. **הַקֶּמֶץ שֶׁנִּתְעַרַב בְּמִנְחָה שְׁלֹא נִקְמְצָה** שעדיין לא נקמצה - **לֹא יִקְטִיר** את כל התערובת, לפי שצריך להקטיר רק את הקומץ ולא את המנחה כולה*. **וְאִם** למרות האיסור **הַקֶּטִיר** את כל התערובת, **זֶה** המנחה **שֶׁנִּקְמְצָה - עֲלֵתָה לְבַעְלִים** שהרי הקומץ שלה הוקטר על המזבח, **וְזֵו** המנחה **שְׁלֹא נִקְמְצָה - לֹא עֲלֵתָה לְבַעְלִים** שהרי לא הורם ממנה הקומץ המתיר את המנחה, ולכן צריכים בעלי המנחה להביא מנחה נוספת במקומה כדי לצאת בה ידי חובת המנחה. **אִם נִתְעַרַב** התערבב **קְמֻצָה** הקומץ שהורם מהמנחה **בְּשִׁירְיָה** בשיריים של אותה מנחה שממנה הורם הקומץ, **אוּ בְּשִׁירְיָה שֶׁל חֲבֵרְתָּהּ** או שהתערבב הקומץ במנחה אחרת שכבר הורם ממנה הקומץ - **לֹא יִקְטִיר** את התערובת, לפי שאסור להקטיר את שירי המנחה העומדים לאכילה היות ומעורב בהם גם הקומץ שמיועד להקטרה, שנאמר "לא תקטירו ממנו אשה לה" (ויקרא ב, יא) ומפסוק זה למדים כל שממנו לאשים הרי הוא בבל תקטירו, והיות ומעורבים יחד דבר שראוי לאכילת הכהנים עם דבר שראוי להקטרה, אין להקטיר תערובת זו. **וְאִם** למרות שאסור **הַקֶּטִיר** את התערובת - **עֲלֵתָה** המנחה **לְבַעְלִים** לפי שהקומץ מן המנחות הוקטר על המזבח, ולכן אינם צריכים להביא מנחה נוספת במקומם. **אִם נִטְמָא הַקֶּמֶץ וְהַקְרִיבוּ** על המזבח - **הַצִּיץ מְרֻצָּה** כמו שכתוב "והיה על מצח אהרן ונשא אהרן את עוון הקדשים" (שמות כח, לח) שמפסוק זה למדים שהציץ מרצה על עוון טומאה, היינו שאם הוקטרו על המזבח אמורי הקרבן, או הקומץ מן המנחה, הציץ מרצה שיהיה הקרבן כשר. **אִם יָצָא** הקומץ מחוץ לעזרה, שבכך הוא נפסל אף אם הוכנס חזרה לעזרה **וְהַקְרִיבוּ** ולמרות שנפסל הקריב הכהן את הקומץ שנפסל על המזבח - **אֵין הַצִּיץ מְרֻצָּה** והקרבן פסול, לפי **שֶׁהַצִּיץ מְרֻצָּה עַל הַטְּמֵא וְאֵינוֹ מְרֻצָּה עַל הַיּוֹצֵא** שהציץ מרצה רק על דברים שנטמאו והוקרבו ולא על דבר שנפסל עקב יציאתו מחוץ לעזרה.**

רבינו עובדיה מברטנורא אם יכול לקמץ מזו בפני עצמה ומזו בפני עצמה - שנפלה זו בצד זה של כלי וזו בצד זה ונשאר מהן כדי קומץ שלא נתערב, כשרות, ואם לאו, פסולות. דאמר בתורת כהנים מסלתה ולא מסולת חברתה. לא יקטיר - ואפילו כל המעורבת, דאין הקטרה מצויה אלא בקומץ, ומקמץ נמי לא קמץ שני קומצים דילמא בכל קומץ יש מזה שנתערב וליכא קומץ שלם מחד מנחה. **ואם הקטיר** - כל המעורבת, היא לא עלתה לבעלים, דהא לא נקמצה ואין מנחת נדבה ניתרת בלא קמיצה. **נתערב קומצה בשיריה** - לא יקטיר את כולה משום דהשיריים אסורים להקטיר דכתיב (ויקרא ב') לא תקטירו ממנו אשה לה, כל שממנו לאשים הרי הוא בבל תקטירו. **נטמא הקומץ והקריבו**, הציץ מרצה - דכתיב (שמות כ"ח) "ונשא אהרן את עון הקדשים", אינו נושא אלא עוון טומאה, שיש בה צד קל שהותרה מכללה בצבור, דכתיב בתמיד במועדו, ואפילו בטומאה. **ואינו מרצה על היוצא** - ואע"ג דיש בו נמי צד קל, שהותר מכללו בבמה, שנאסר יוצא במשכן והותר בבמה שבנוב וגבעון שלא היו שם קלעים, אעפ"כ אין הציץ מרצה ביוצא, דכתיב (שם) "לרצון להם לפני ה'", עוון דלפני ה' אין, עוון דיוצא לא.

*ולקמץ בשנית מתוך התערובת לא ניתן, שמה בתוך הקומץ יעלה סולת גם מהמנחה שטרם נקמצה והרי למדנו שהקומץ צריך להכיל רק סולת של מנחה אחת ולא משתי מנחות.

**בגמרא מבואר הטעם מדוע הציץ מרצה על הטומאה, לפי שבטומאה יש קולה, שכן טומאה הותרה בציבור היינו שקרבן ציבור דוחה את הטומאה, כמו שנאמר "להקריב לי במועדו" ודרשו במועדו אפילו בטומאה ועל הציץ נאמר "והיה על מצחו תמיד לרצון לפני ה'" ולמדים מכאן שאין הציץ מרצה אלא על דבר שהוא לרצון לפני ה', ולכן הציץ מרצה על קרבן טמא ולא על קרבן שנפסל עקב יציאתו מחוץ לעזרה.